

Daglig leder, Grete Yndestad Ski, utenfor Veslefrikk barnehage, sammen med Eirik Braute, Emma Fløtre og Nora Emilie Sæterøy Høybakk.

Veslefrikk barnehage i Spjelkavik:

Med arkitekturen som den tredje pedagogen

Nils Erik Langva
(tekst og foto)

– Hos oss er arkitekturen i aller mest bokstavelige forstand en viktig del av virksomheten. Den preger oss som ansatte, men aller viktigst er at arkitekturen er den tredje pedagogen vår, barnehageleder Grete Yndestad Ski.

Veslefrikk barnehage i Spjelkavik bygger sin virksomhet på den italienske Reggio Emilia-filosofien, som krever bevisste holdninger til arkitekturen, i så vel detaljer som i den mer overordnede utføring av barnehagebyggene. Her tenker de slik at man har tre pedagoger, de voksne, barna og det fysiske miljøet. De voksne står for en tredjedel av pedagogikken, barna den neste tredjedelen gjennom aktiviteter og lek og til sist selve arkitekturen/rommet gjennom løsninger som legger til rette for at modellens teoretiske grunnlag kan realiseres i en praktisk hverdag.

At daglig leder selv er overbevist om at filosofien driften bygger på vises trolig aller best ved at alle hennes tre barn har vært "innom".

Minstemann har sovestund når vi er der, mens Thomas farer vilt, glad omkring, sammen med alle de andre. Smilende fjes med bakgrunn i konsistent og gjennomarbeidet filosofi, som påvirker miljø og arkitektur inne og ute, forklarer mamma smilende, for oss såkalt voksne, som ikke tror på noe som helst uten at en komplisert og teoretisk begrunnelse foreligger, alle de frydefulle gladfjesene omkring oss til tross.

Føringer for hverdagen

– Topp opplegg, sier de ansatte vi spør i sakens anledning, og viser til "brukernes" ustanselige aktivitetsnivå, som tør være et kraftfullt,

bifallende utsagn i seg selv. Men også mor og far ser ut til å sette pris på en arkitektur, som legger føringer for aktivitetene til barna deres, og som har gitt en barnehage som er så fjernt fra en "oppbevaringssilo" som tenkes kan. Og derfor planlegges nå utvidelser som skal gi plass til flere av de aller minste.

– Reggio Emilia-filosofien ligger tett opp i mot "Rammeplanen for barnehagene" og er etter hvert blitt godt kjent, og behov for utvidelse har vært der en stund, sier Yndestad Ski.

– Selv om filosofien bygger på italienske prinsipper har vi gitt den mange tilpassinger, og utarbeidet konkrete nyskapinge. Store kulturelle forskjeller gjør at vi ikke kan kopiere. Barnehagen vår har hatt mange studiebesøk fra Øst- og Vestlandet, men vi har også hatt besøk og helt fra Island. Den har inspirert flere til å bygge barnehager som vår, flere har lagt om driften og flere andre ønsker å ta etter. Dermed har vi vel lov å tro at arkitekturen, som "aktiv" pedagog, er et vinnerkonsept. Våre generelle mål er personlig utvikling for barna. Mer konkret så vil vi se enkeltbarnet på egne premisser, gjennom utvikling av empati og respekt for andre, og dessuten mestring og utvikling av selvstendighet som resultat av egeninnsats, ansvar og innsats i felles aktiviteter, alt på måter som er tilpasset barnas alder, og som vi håper de skal dra nytte av i alle livets faser. Kunnskapen er stadig i endring og vi prøver derfor å gi de den kunnskapen vi tror de trenger i fremtiden.

Ingen avdelinger

Yndestad Ski påpeker at da barnehagen sto ferdig i 2004, var den en av få uten avdelinger i tradisjonell forstand. Rent arkitektonisk påvirker tankegangen utformingen av bygget ved at forsamlingsrommet er felles for alle årsklasser store deler av dagen.

– Når vi har prosjekter jobber vi imidlertid aldersinndelt. Rommene er tilrettelagt nettopp for den aldergruppen som skal bruke dem. Tradisjonelle barnehager har vanligvis avdelinger som rommer barn i alderen 0-3 år og 3-6 år eller 0-6 år, og disse avdelingene ser vanligvis helt like ut, med likt innhold. Vi har derimot en småbarnsavdeling tilpasset de minste og en storbarnsavdeling tilpasset de andre aldersgruppene. I stedet for tre avdelinger med tre dukkekroker, tre kjøkkener, tre stellerom og så videre, har vi valgt å ha ulike temarom som alle kan benytte, uansett aldersklasse. Uten å gå i detalj er de arkitektoniske løsningene slik at vi kan legge opp driften langt mer effektivt, men likevel på måter som skaper trygghet for barna og foreldrene.

Allerede disse enkle idéene bryter med tankegangen som har vært rådende for utformingen av et slikt bygg. Konsekvensen vi ser, ganske umiddelbart når nye kommer hit, er at barna blir flinkere til å takle alle sider av samværet med andre fordi kommunikasjonen foregår på tvers av de grenser som automatisk kommer dersom barnehagen innredes med aldersbestemte avdelinger. Vi må selvsagt være ekstra observante med de aller

SAXI

elementfoldevegger
foldevegger
glassvegger
panelvegger
foldedører
lydisolert
brannklassifisert

SAXI PRODUKTER AS
Tel +47-99 46 65 10
Fax +47-63 81 30 15
E-mail: post@saxi.no
www.saxi.no

byggaktue

UNIWOOD AS

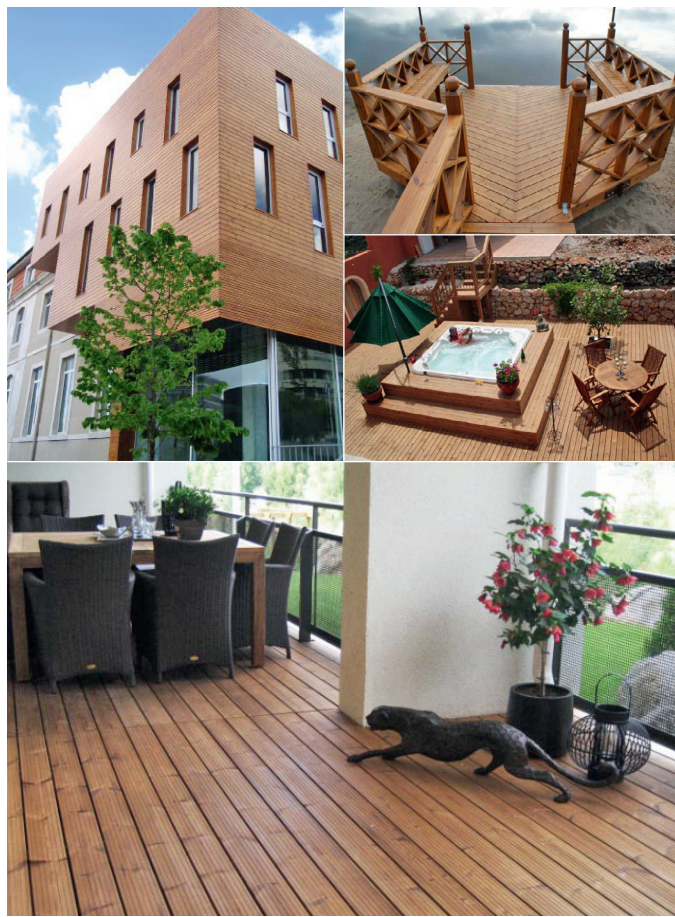
«Med miljøet i fokus»

Distributør i Norge av Lunawood® Thermowood, markedslederen på miljøvennlig varmebehandlet trelast.

Fra vårt lager i Drammen distribuerer vi til ledende forhandlere i Norge.

Alt av Varmebehandlet trelast (termotre)

- Terrassedekker
- Utvendig kledning
- Innvendige paneler
- Furugulv i termotre
- Sklisikre gulv for dusj og bademiljø
- Konstruksjons trelast
- Vi leverer også industrikomponenter på dimensjon etter ønske

LUNAWOOD

Ønsker du mer informasjon, eller ønsker å bli forhandler av varmebehandlet trelast fra markedslederen Lunawood, ta kontakt med Uniwood AS for mer informasjon.

UNIWOOD AS

Post adresse:
Postboks 106, Steinshamn
N-6487 HARØY

Kontaktinfo:
Tel: +47 483 22 700
Fax: +47 71 27 62 00
Mail: post@uniwood.no
www.uniwood.no

Cathrin Røsen (t.v.) og Charlotte Kleiven Steinnes i kjøkkenseksjonen. Gulvet i kjøkkenet er senket ned i forhold til forsamlingsrommets gulv, slik at barn og voksne kan møtes på "like fot". De ansatte er, med andre ord, rent fysisk forhindret fra å se barn "ovenfra og ned". For øvrig er barna vant med å smøre sin egen mat. Det blir satt frem "påleggsbuffet" på benken og barna forsyner seg med det de vil ha.

minste. Men i det store og hele er ulike alder et skille barna fort fjerner på egen hånd når forholdene gir dem den muligheten. Samkvem mellom forskjellige aldersgrupper oppfordrer i seg selv til akseptering og empati og dermed mot til å prøve seg på utfordringer, alt sammen ting vi støtter på mange måter.

– Å spise en brødslike sammen i fellesrommet kan vel selv "bråkebøtter" klare, uten at man bruker benevnelsen "filosofi" på aktiviteten?

– "Bråkebøtter"? Vi har faktisk fått mange kommentarer fra foreldre og folk på studiebesøk, at det er så stille her i barnehagen. "Skulle ikke tro det er så mange barn her.", noe som blant annet skyldes nettopp utformingen av barnehagens fysiske miljø. Barna er selvstendige og rommene innbyr til lek og forskning. Så vi er nok mer gjennomtenkte enn som så. Dessuten må man ikke glemme et godt utdannet og motivert personale. Et poeng er kanskje at vi er en privat barnehage, der foreldrene eier barnehagen. Velviljen deres hadde ikke hatt lange varigheten om vi brukte tid og ressurser på en

driftsform, som viste seg resultatløs. Mange ser til våre løsninger når de skal planlegge egen drift eller nye barnehager.

Trekantfilosofi

Slik Yndestad Ski forklarer den, kan altså Reggio-Emilia-modellen oppfattes som en pedagogisk modell med tre likeverdige deler, en slags trekantfilosofi, bestående av bidragene fra de voksne, barna selv og den arkitektoniske utformingen.

Barnas bidrag er ikke bare en slags pseudo involvering for å holde dem i age, understreker Yndestad Ski. Når ulike aktiviteter og prosjekter planlegges, er barna med, både som forslagsstillere og når beslutninger fattes. De har til og med egen forslagskasse i garderoben, som brukes når det er barnemøter. Yndestad Ski oppsummerer disse erfaringene slik:

– Om denne delen av "driften" ikke foregår etter aller mest profesjonelle næringslivsmodell får barna effektiv erfaring for at ønsker må følges opp av planer og mål, og ikke minst

Hyller med vannprøver, som barna har samlet inn i forbindelse med prosjekt om vann.

I aktivitetsrommet møtes alle aldergrupper.

dokumenteres prosessene i form av tegninger, bilder, ting de lager og for eksempel innsamlet materiale fra turer i skog og mark. Innredningen tar særskilt hensyn til at alle disse tingene kan stilles ut i egne montre, hyller og skap, spesielt designet til formålet, og tilgjengelig for alle, slik at barna selv, personalet og foreldrene kan følge med på fremgangen i prosjektene og prosessene underveis.

"Bestemorsrom" for kos og lesing

Men interiøret er planlagt og innredet mer spesielt enn som så, Veslefrikk har til og med eget "sanserom" for utprøving av de fleste av våre sanser, sågar et "bestemorsrom" for bare kos og lesing. Her er møblement og innredning som skaper et miljø som neppe kan betraktes som hipt. Men den som har sittet i sofakroken vil nok formentlig tenke i sitt stille sinn, at nettopp slik må et bestemorsrom være.

– Arkitekten som tegnet barnehagen for oss hadde i oppdrag å ta hensyn til barnas behov for god visuell kontakt, mye lys og utstrakte felles aktiviteter, og gode møteplasser for barna. Kravene

har materialisert seg i at vi ikke bare har felles samlingsrom, der vi blant annet spiser sammen, også våre tre garderobes ligger rett ved siden av hverandre. Ulikt hva som har vært vanlig, men en ordning som fremelsker mye kontakt og kommunikasjon, også mellom foreldrene faktisk.

– Videre står alt barna trenger og det vi arbeider med fremme, i barnas høyde, i stedet for å stures vekk etter bruk, og dermed skapes en egen kontinuitet i alt vi stiller. Alle rom har store vinduer og glass i dørene, slik at alle kan se hva som foregår. Barna blir tryggere, men lærer også å respektere når de kan søke kontakt eller når de bør la være, altså ta hensyn til hverandres grenser. Mot uteplassen er også store vindusflater, slik at alle kan følge med i alt der ute. Ellers har takene vinduer for god lysgjennomstrømming.

– I tillegg er bygget spekket med en rekke detaljer som er planlagt og bygget inn for å fremme den filosofien og pedagogikken vi står for. Vi har tatt de beste elementene fra den italienske filosofien og gitt den en sunnmørsk vri. Til sammen blir alle disse bestanddelene en god kombinasjon.

N|TECH 1,2 N|TECH 1,0 N|TECH 0,7 NESTE GENERASJON VINDUER

NorDan NTech gir bedre klima både inne og ute

NorDan NTech er markedets best isolerende vinduer. Den lave U-verdien* gjør det mulig å redusere energiforbruket og mengden byggematerialer i nybygg uten å måtte inngå kompromiss med de nye byggeforskriftene. Resultatet er lavere utgifter, lavere energiforbruk og et jevnere, sunnere innneklima.

Du sparer penger i dag. Du sparer i morgen. Og du sparer miljøet for fremtiden. Smart.

Er det rart vi kaller det neste generasjon vinduer?

SMART I DAG – SMART I MORGEN

* U-verdi angir et vindus evne til å isolere, og måles i W/m^2K . NorDan NTech Lavenergi med 2-lags glass har U-verdi på 1,2 og 3-lags glass en U-verdi på 1,0. NorDan NTech Passiv med 3-lags glass har markedets laveste U-verdi på 0,7.

www.nordan.no

LOKOMOTIV MEDIA, Foto: Birmap